

Augustus 1949 Inhoud:

Wat over de scholekster

Op het Vogeleiland (IV)

Naar Breklenkamp (III)

Vreemde elementen in onze flora (II)

K. Hulsbos

Simon de Waard

W. H. Dingeldein

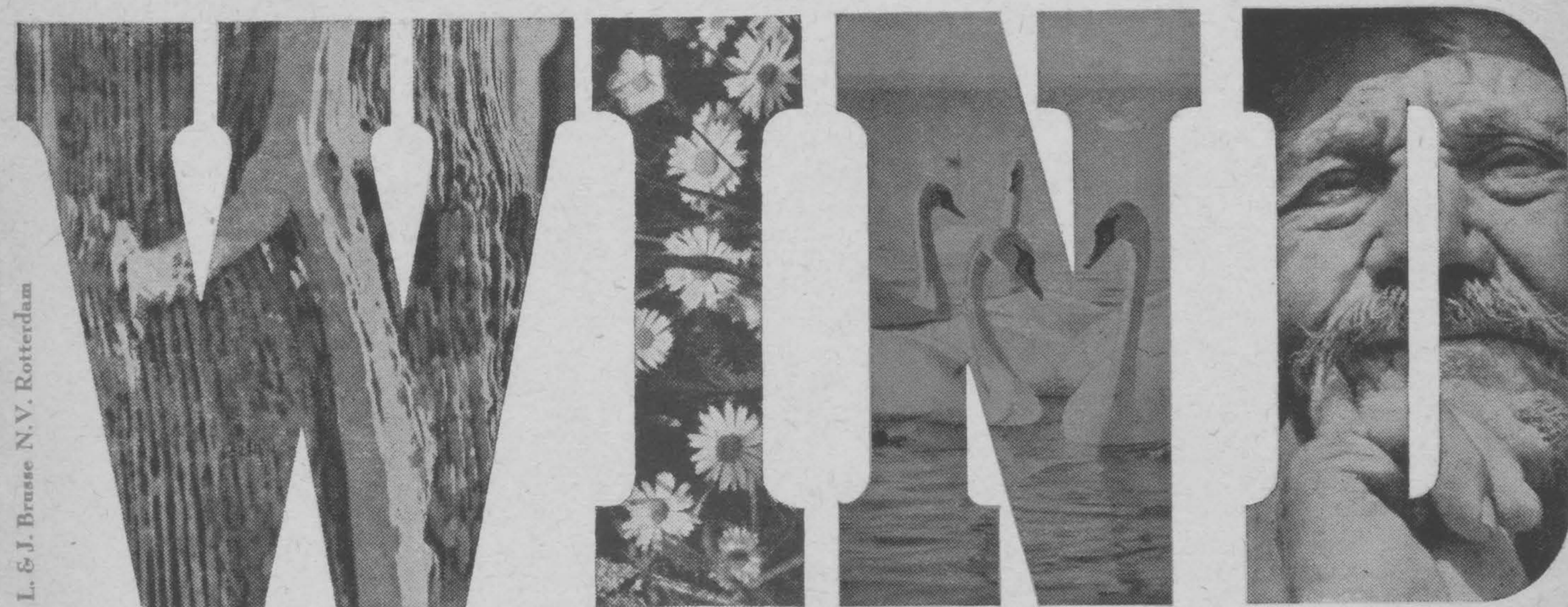
A. J. de Boer

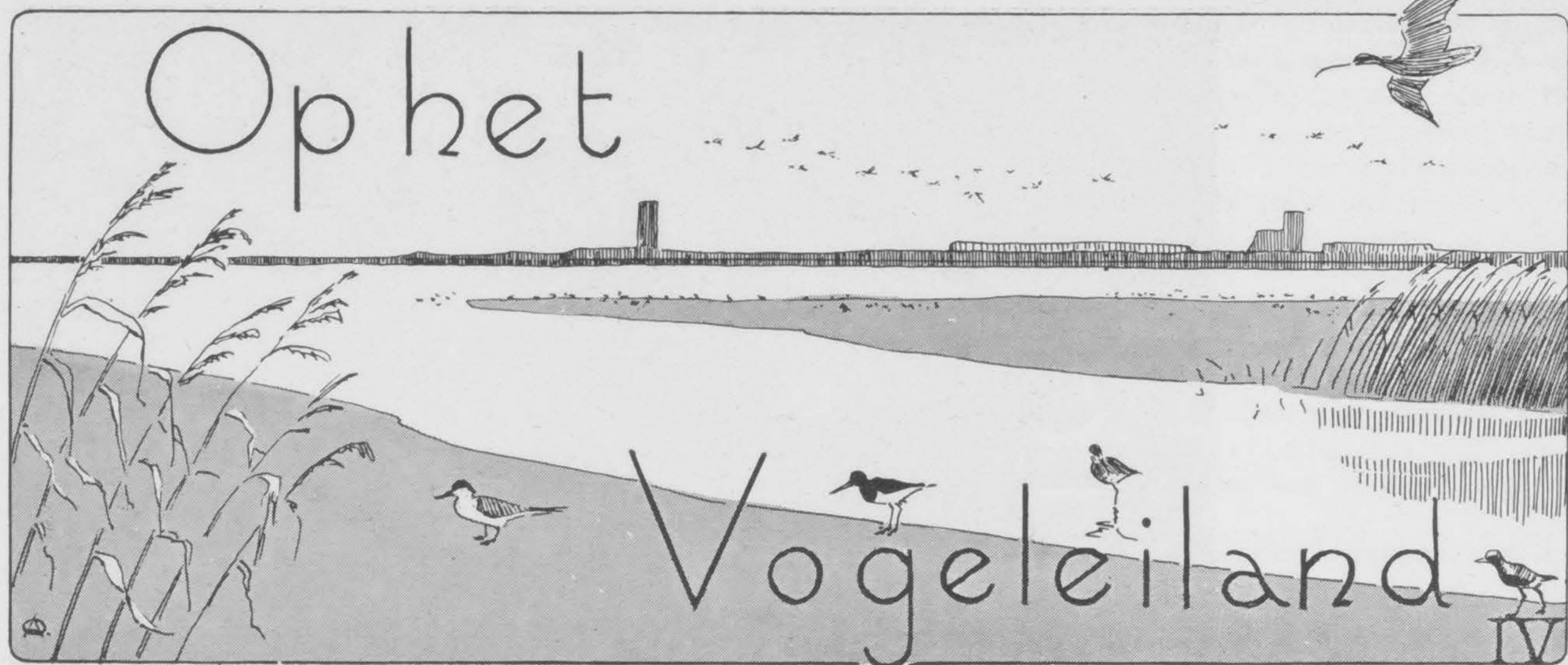
12de jaargang no. 3

in

en

door Simon de Waard

*Met foto's van de schrijver
en tekeningen van Anton van den Oord*

In de kolonie gekomen, bemerkte ik, dat heel wat nesten verdwenen waren, maar in de omgeving van de schuilhut lagen er gelukkig nog verscheidene. In het nest vlak voor de schuilhut lag een ei en een jong, dat hoogstens een half uur oud was, want het was nog helemaal nat. De zon was al een poosje schuil gegaan en er stond nog steeds een harde, koude wind, zodat ik het, met het oog op het kleine jong, het beste achtte snel te verdwijnen en dan een dag of wat later nog maar eens terug te gaan, om de opnamen van de visdieven te completeren.

Met ongeduld zag ik uit naar de eerst volgende vrije dag. Eindelijk was het zo ver. Onderweg naar de Kemphanenwei had ik het onaangename gevoel, dat er iets niet in orde zou zijn. Dat kwam uit! Bij mijn nadering vlogen er wel visdiefjes op, maar ze alarmeerden nauwelijks en van een aanvallend stootduiken was geen sprake. In het nest voor de schuilhut bevond zich maar één jong; het ei was verdwenen. Of het ei geroofd was of dat het nog uitgekomen was en later een van de twee jongen weggehaald was, kon ik niet uitmaken. Na enige tijd zoeken vond ik nog twee nesten, die eieren bevatten, dat was alles, wat er nog in de kolonie te vinden was.

De vermoedelijke schuldigen van deze grootscheepse plundering, de zilvermeeuwen, die in de nabije duinen tussen de helm hun jongen hadden zitten, bleven tijdens mijn zoeken voortdurend onder alarmerend geroep rondvliegen; ze werden pas rustig, nadat ik in de schuilhut was verdwenen. Na enige tijd in de hut gezeten te hebben, kreeg ik de kans het voeren van de jonge visdief op te nemen. Er was — voor de zoveelste maal — geen zon en daarom liet ik het maar bij die ene opname en vergenoegde me ermee bij de volgende keren, dat de kleine visdief zijn visje toegestopt kreeg, rustig toe te kijken. Later heb ik van

die werkeloosheid veel spijt gehad, want die ene opname van het voeren bleek, ondanks het gemis van zonlicht, toch nog tamelijk goed geworden te zijn. Volledigheidshalve moet ik vermelden, dat het niet alleen de vrees voor het verknoeien van het zo kostbare filmmateriaal was, die me ervan weerhouden had van de geboden gelegenheden te profiteren. Ik zag namelijk diezelfde dag overal in de omgeving visdieven, die alleen of paarsgewijze steeds op dezelfde plaats vertoefden; bij sommige paartjes dribbelden de vogels om elkaar heen, gingen kuiltje-draaien en een paar maal zag ik vogels, die hun partner op een visje tracteerden, toneeltjes, die me deden vermoeden, dat de visdieven wederom aan een legsel zouden beginnen. In dat geval zou ik dus opnieuw kansen hebben gekregen om het voeren van de jongen op te nemen. De visdieven hebben toen inderdaad nog een nieuwe poging gewaagd. Vrienden, die in dezelfde week bij de schuilhut waren geweest, vertelden me, dat zij in de omgeving ervan enkele nesten met één ei erin hadden gevonden. Toen ik echter de eerstvolgende mooie, zonnige dag vol goede verwachtingen erop uit trok en in de nabijheid van de hut kwam, gingen alleen zilvermeeuwen de lucht in. Van de visdieven was geen spoor meer te ontdekken, de kolonie was totaal verlaten; het nest voor de schuilhut was leeg. Ieder, die van de situatie op de hoogte was, bleek — evenals ikzelf — overtuigd, dat de zilvermeeuwen de schuldigen waren. Voor zover ik weet, heeft niemand echter een van de rovers op heterdaad kunnen betrappen. Zelf heb ik alleen het reeds vermelde geval van de aanval van jonge zilvers op een bijna vliegvlugge visdief geconstateerd en bij de gedachte daaraan vraag ik mezelf af, in hoeverre ook de nog niet volwassen zilvers, de een-, twee- en driejarige vogels, die, naarmate de zomer vorderde, in steeds

groter aantal op de strandvlakte in de onmiddellijke omgeving van de Meeuwenduinen verbleven, debet zijn geweest aan de plundering van de visdievennesten. En dan is er nóg een vraag, die me bezig houdt: zouden de zilvermeeuwen, als we in de zomermaanden *niet* zoveel slecht weer hadden gehad en zij dus minder gehandicapt waren geweest bij het zoeken van ander voedsel, ook de visdievennesten geplunderd hebben? Een vraag, die waarschijnlijk beantwoord kan worden, als we in de eerstvolgende jaren tijdens het broedseizoen de vogels én de weersomstandigheden nog eens goed in de gaten houden! De vogel, waarvoor ik me de meeste moeite getroost heb om hem voor de lens te krijgen, is de holenduif geweest. Tien tellen is de vogel op de film te zien en om dit resultaat te bereiken, heb ik vijf middagen in de schuilhut zoek gebracht! Het nest had ik bij toeval gevonden, toen ik op een keer, terugkomend van de Zuidpunt, ergens voor me uit een holenduif van een paar lage duintjes op zag vliegen. Het eerste het beste konijnenhol, waar ik m'n arm instak, bleek de woonstee van mijn vluchteling te zijn; de warmte van de gevluchte vogel hing, nog goed waarneembaar, in de holte. Er lagen twee eieren in, op een ondergrondje van wat dorre plantendelen.

Het duurde een paar weken, voor ik een middag over had om me aan de holenduiven te wijden. De eieren waren inmiddels uitgekomen; de jongen waren naar schatting al een week oud. Het waren aardige, stevig aanvoelende diertjes, die, toen ik ze tevoorschijn gehaald had, rustig voor het hol bleven liggen. Nadat ik ze weer terug gezet had in hun schemerig verblijf, plaatste ik de schuilhut op vier meter afstand van het hol en bereidde me voor op een lange zit. Een lange zit werd het inderdaad en een vergeefse ook, of eigenlijk niet helemaal vergeefs, want ik kwam er door aan de weet, dat de holenduif moeilijk voor de lens te krijgen was.

Dat het eerst bij de vijfde poging lukte de holenduif te filmen op het ogenblik, dat de vogel de nestholte binnengaat, had verschillende oorzaken. De holenduiven hadden, naar me bleek, de gewoonte om, naarmate de jongen groter werden, ze steeds langer, soms wel een halve dag, alleen te laten. Bovendien bleken het zeer schuwe vogels te zijn, die direct reageerden op het minst verdachte geluid of de geringst merkbare beweging in de schuilhut.

Over verdachte geluiden gesproken: de vierde middag, het liep al tegen de avond, ging een prachtkans verloren, doordat op het allerkritiekste moment (de duif was reeds tot vlak bij de nestholte genaderd) een heidens lawaai losbarstte, waarop de vogel als een pijl uit de boog wegschoot en wat mezelf betrof, ik geloof, dat m'n hart een paar seconden stil stond. Juist op het spannendste moment liep namelijk de wekker, die ik bij gemis van een horloge steeds in m'n rugzak meenam, met ratelend geweld af. Ik wist meteen hoe laat het was: bij half zeven, de tijd, waarop ik 's morgens opstond om de trein van even voor

half acht naar de Hoek te halen. Ik had 's morgens bij het aflopen direct het knopje van de wekker ingedrukt, maar dat was in de loop van de dag klaarblijkelijk weer losgesprongen. Ook al had de tijd geen rol gespeeld, voor die dag was de kans natuurlijk verkeken. De tijd speelde echter bij alle pogingen wel degelijk een rol. Het laatste bootje vertrok altijd half acht van Rozenburg en daar de duintjes, waarin zich het nest bevond, minstens een uur lopen van de steiger aan de Waterweg vandaan lagen, moest ik steeds uiterlijk half zeven inpakken en op stap gaan. Het vervelende nu was, dat de duiven altijd pas heel laat in de middag in de omgeving van het nest verschenen.

Na het wekker-incident wachtte ik bijna een week, voor ik wéér een poging waagde. Deze keer moest het lukken, anders was de kans voor dat seizoen verkeken. De jongen waren nog wel in het hol, maar ze zouden, naar het me voorkwam, reeds spoedig uitvliegen.

De middag duurde erg lang. Tweemaal was er een aardige onderbreking. De eerste maal, toen een konijntje tot vlak bij de schuilhut gehuppeld kwam; zogauw echter het veerwerk van de camera begon te snorren, koos het kleine ding snel het hazen- of beter gezegd: het konijnenpad. Wat later kwamen een paar eksters in de omgeving rondneuzen, waarvan er eentje neerstreek op het duintje vlak voor de schuilhut. Beduusd bleef de vogel even naar het oog van de camera staren, maar dan, beseffend dat er iets niet pluis was, deed hij een paar snelle sprongetjes en vloog terug naar z'n makkers, die wat verder in een vlier zaten. „Schraak, schraak”, riepen ze en het klonk als een scheldwoord.

Het werd later en later. De zon, die al aardig naar het Westen zakte, wierp reeds lange schaduwen over het fraai glanzende, zachtgroene grastapijt. Van lieverlee

Vlak voor het hol bleef de duif nog even staan

Kievit en oeverloper aan de Kievitenplas; op de achtergrond een eilandje begroeid met zeebies

kwamen nu aan alle kanten konijntjes te voorschijn gehuppeld. Fazanten kraaiden in de duinbosjes en sommige waagden zich reeds buiten de dekking van het duindoornstruweel. Zilvermeeuwen, met kalme wiekslag aanvliegend uit de richting van het wad, streken neer op het talud van de Dijk, waar reeds vele, ouden en jongen, in afwachting van de schemering en de nacht, in rusthouding bijeen groepten. Ergens langs een van de ondiepe plaatsen aan de rand van de vlakte riep een witgatje lang en nadrukkelijk. Met het zwijgen van de vogel viel een intense stilte in. Zelden werd ik zo getroffen door de rustige, vredige sfeer, die buiten in de vrije natuur heerst bij het scheiden van de dag.

De tijd verstreek en geen duif kwam in zicht. Waarschijnlijk toefden ze nog in het land achter de Dijk, waar ze meesttijds gingen azen op de akkers van de Nieuwe Polder.

En dan opeens ontdekte ik ze, een koppeltje van zeven, acht holenduiven; in wijde kringen vlogen ze over de groene strandvlakte, af en toe voor korte tijd achter de hoge duinen in de verte verdwijnend, om dan weer in snelle vaart terug te ijlen in de richting van de Dijk. Tenslotte zonderde zich een paartje af, dat dicht in de omgeving neerstreek. Van dat ogenblik af verroerde ik me nauwelijks meer. Alleen af en toe een blik werpend op de wekker (die nu niet

kon aflopen), hield ik verder slechts de onmiddellijke omgeving van de nestholte in het oog. Telkens hoorde ik de duiven koeren, maar na een poosje werd het stil. Bij half zeven waagde ik het door een nauw spleetje wat rond te speuren en plots ontdekte ik een van de vogels, die, alleen z'n kopje boven het duintje uitstekend, aandachtig in de richting van de hut keek. In uiterste voorzichtigheid kneep ik m'n ogen bijna dicht en bleef doodstil zitten, tot de duif eindelijk z'n kopje terugtrok. Toen bracht ik snel m'n oog voor de zoeker en wachtte...

Half zeven wees de wekker, tien minuten over half zeven en toen... toen kwamen dan die spannende momenten, dat de holenduif, druk koerend, over het duintje heen recht op de nestholte afkwam. Vlak ervoor bleef de vogel even staan. Nu of nooit, dacht ik, en drukte de knop in, net op tijd, want direct daarop scharrelde de vogel het hol binnen. Eindelijk, eindelijk dan toch succes!

Binnen in het hol was het een drukte van belang, die volstrekt niet minderde, toen ik uit de schuilhut kwam. Snel pakte ik m'n spullen bijeen, sleepte de schuilhut een eindje weg en begon toen (de wekker wees op dat moment kwart voor zeven), zwaar bepakt, de verre wandeling naar de steiger aan de Waterweg.

Het hart klopte me in de keel en m'n knieën knikten,

toen ik klokslag half acht de steiger bereikte, precies op tijd om nog net het laatste bootje te halen. Die avond moet ik beslist alle snelwandelrecords gebroken hebben!

In Juli en Augustus bracht ik verscheidene ochtenden door aan de Kievitenplas (o.a. ook de ochtenden van de dagen, dat ik 's middags de holenduiven „belaagde”), om de trekvogels, die in deze maanden verschijnen, dat zijn dan vooral de steltlopers, in hun doen en laten met de camera te volgen. Iedere keer bleek de plas weer wat meer ingekrompen te zijn en mijn eerste werk 's morgens was dan ook de schuilhut te verplaatsen, een allesbehalve eenvoudig karweitje, want het was een nogal onsamenvattend bouwsel van takken en bossen gras, van plankjes en stukken karton, allemaal materiaal, dat ik in de omgeving verzameld had. De vogels koesterden er zo goed als geen wantrouwen voor en was ik niet zo gehandicapt geweest, doordat het toestel zo duidelijk hoorbaar liep, ik had de meeste vogels van geen grotere afstand dan een of twee meter kunnen nemen.

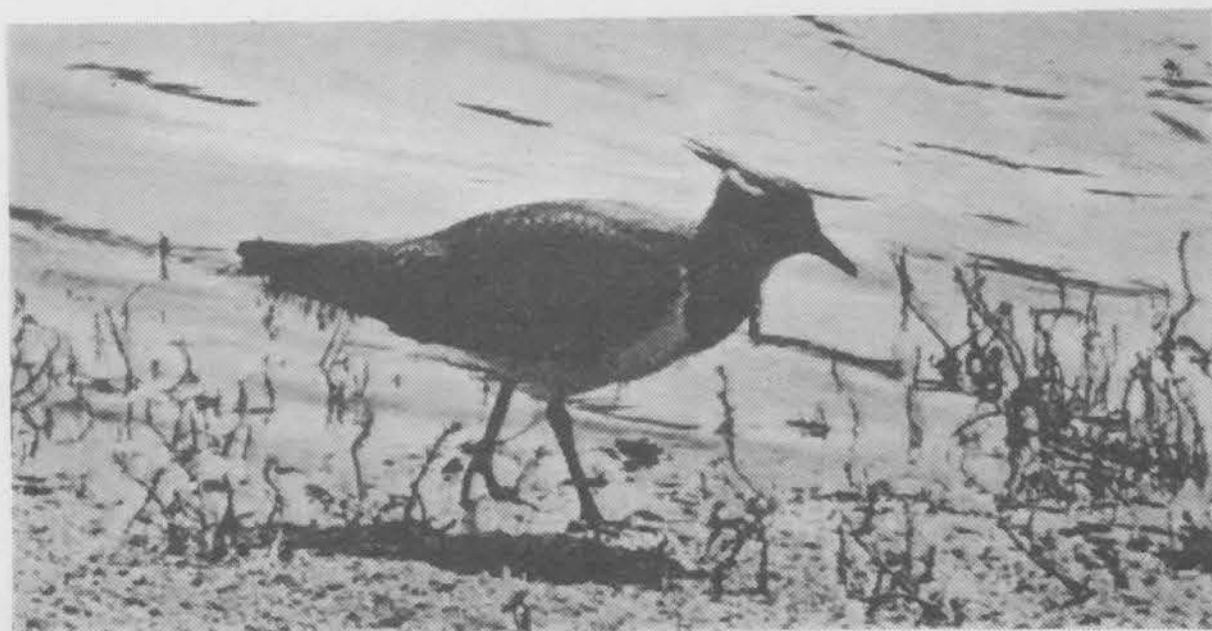
Bij m'n komst vlogen de vogels onder druk geroep en gefluit op en vluchtten naar de overzijde, naar de westkant van de plas, waar de oever zanderiger en dus minder voedselrijk was, zodat de vogels altijd, zogauw ze de kust veilig achtten, weer spoedig naar de moerassige, slijkerige oeverstrook, waar de schuilhut stond, terugkeerden. Zowel aan de noord- als aan de zuidkant is de plas langs de randen overal dicht begroeid en is het riet zover het water in gedrongen, dat zich daar geen „strandjes” bevinden; alleen eenden, meerkoeten en waterhoentjes aasden hier.

Door de hoge begroeiing van de eilandjes in de plas waren de vogels, zolang ze aan de overzijde toefden, voor mij onzichtbaar; de vogels op hun beurt zagen niet wat ik uitvoerde en waren er dus ook geen getuigen van, als ik voorzichtig, héél voorzichtig — anders stortte m'n bouwsel in — de schuilhut inkroop. De lange slierten gras, die ik er voor camouflage bovenop gelegd had, waren zeer nuttig met het oog op overvliegende vogels, maar verschrikkelijk vervelend was het, als er wel eens een halmpje los waaide en dan natuurlijk juist voor de lens kwam zwaaien. Zolang er nog geen vogels te zien waren, was het snel verholpen, want dan stak ik eenvoudig mijn hand naar buiten en brak voorzichtig de lastige spriet af (trekken was funest, want dan kwam de hele bos naar beneden!), maar als er wel vogels in de buurt waren, was het een heel gewurm, voor ik met behulp van een takje het obstakel verwijderd had. Ik hoefde nooit lang te wachten, voor de eerste vogels terugkeerden; meestal waren het kieviten, waarvan er soms enkele tientallen aanwezig waren. Ze konden wel eens een tijdje vredig samengroepen om te rusten of toilet te maken, maar vaker joegen ze elkaar nijdig schreeuwend na en dat gebeurde dan wel in hoofdzaak, als ze voedsel zochten.

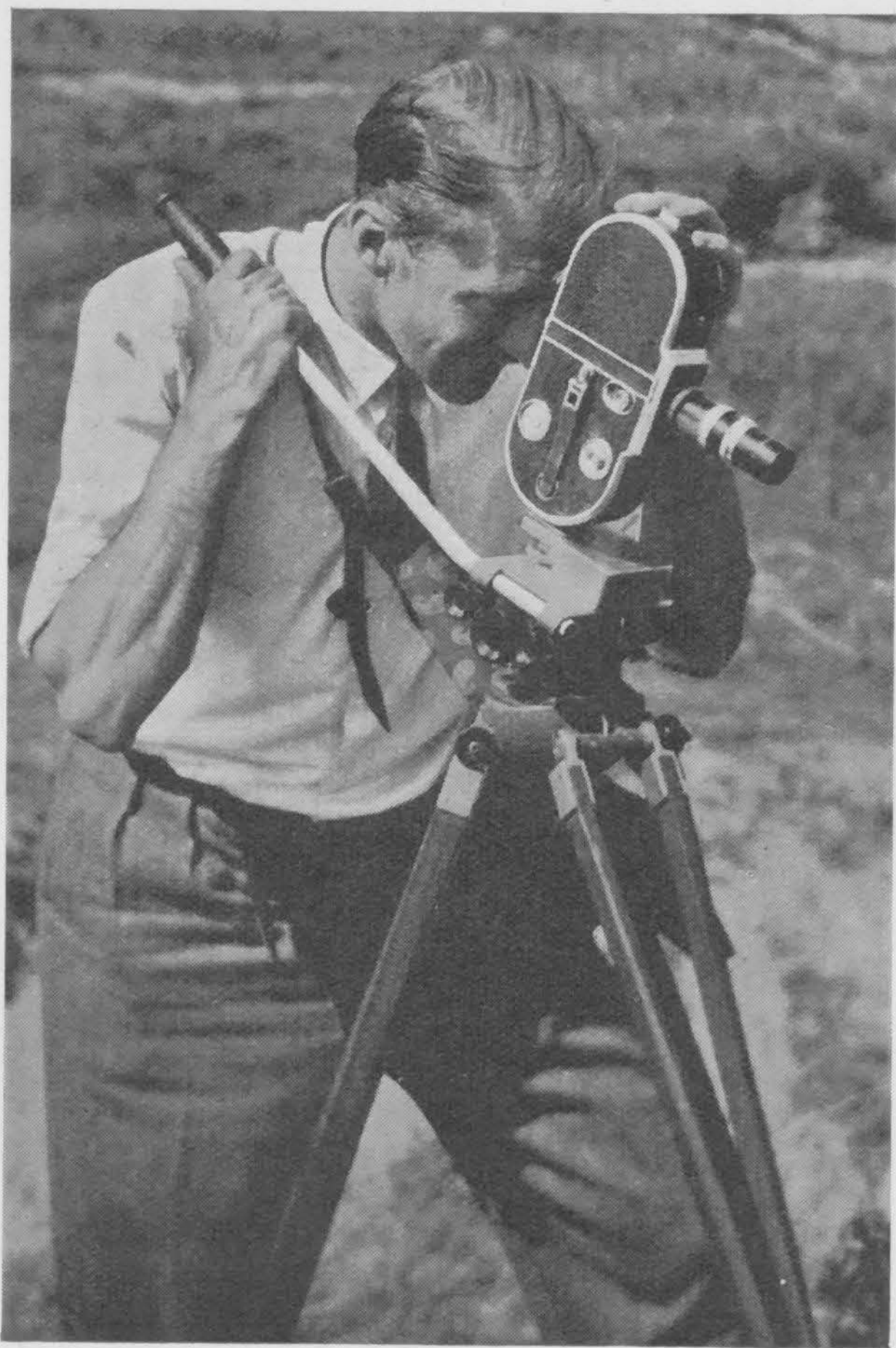
Van de vogels, die geregeld aan de plas vertoefden,

was de oeverloper misschien wel de algemeenste en zeker de minst wantrouwende! Ontelbare malen kreeg ik de kleine, beweeglijke vogels voor de lens, wanneer ze juist op de grens van water en land hun voedsel kwamen zoeken. Als ze elkaar passeerden, gingen ze meestal met een klein boogje om elkaar heen en maar een enkele maal zag ik de een voor de ander de wijk nemen. Hoog fluitend scheerde de vogel dan in een boog over het water weg, om wat verder heftig staartwippend weer in te vallen. Bosruiters waren er vrijwel altijd in de Augustusmaand. Ze zochten hun voedsel in het ondiepe water dicht langs de oever, maar bewogen zich daarbij zo snel, dat ik ze meestal slecht in de zoeker kon houden. Diezelfde moeilijkheid ondervond ik trouwens ook bij de andere steltlopers: de tureluur, de kempfaan, de zwarte ruiters en de groenpootruiter, waarvan er meestal wel enkele exemplaren aanwezig waren of in de loop van de morgen arriveerden. Tussen de oever, waar de schuilhut stond, en het dicht ervoor liggende, met zeebies begroeide eilandje, was een ondiepe strook water, waar geregeld ruiters al voedselzoekend passeerden en wanneer er dan enkele tegelijk in deze strook fourageerden, joegen ze elkaar snelbenend door het ondiepe water na; vooral de tureluurs bleken tegenover elkaar geweldige nijdassen; hun ijverzucht deed bepaald menselijk aan!

Er waren ook wel eens witgatjes aanwezig. Ze hadden een klaarblijkelijke voorkeur voor een ondiep gedeelte aan de noordzijde van de plas, waar ik ze niet kon zien, maar wel horen; telkens en telkens weer klonk hun aardig, helder gefluit. Toen ik de hoop er een voor de lens te krijgen al min of meer opgegeven had, streek op een morgen een witgatje luid roepend op enige meters afstand voor de schuilhut neer. Er lagen daar enkele miniatuureilandjes, waarvan er één prijkte met een prachtige water-ereprijs; het witgatje had een plaatsje gezocht onder de met fijne, lichtblauwe bloempjes overdekte plant, om daar rustig in zijn veren te gaan pluizen. Af en toe hield de vogel even op, om een oogje te werpen op een watersnip, die zich afgescheiden had van enkele aan de rand van een rietstrook voedselzoekende soortgenoten en nu, met zijn lange snavel driftig in het slijk borend, het kleine eilandje naderde, zodat ik op een zeker ogenblik het geluk had ze beide tegelijk in de zoeker te krijgen.

Voedselzoekende kievit

... bij het opnemen van de flora

Het was in alle opzichten een bijzondere dag. Ik herinner het me nog goed: het was één van die zeldzaam heerlijke zomerdagen, waarop je je meer dan ooit gelukkig prijst te leven, een dag, waarop je het dubbel en dwars waardeert er eens uit te kunnen breken, actetas en portefeuille te verwisselen voor kijker en camera en toe te geven aan die verlangens, welke nog hun oorsprong hebben in het verre verleden van de mensheid, verlangens, opgewekt door de zwerf- en jachtinstincten, die we als een erfenis van onze praehistorische voorouders nog in ons omdragen. Al te vaak immers moeten we, gebonden door allerlei maatschappelijke plichten, deze innerlijke roep naar de natuur het zwijgen opleggen!

Zoals gezegd, het was een gelukkige dag. Behalve het witgatje en de watersnip kreeg ik nog meer „nieuwe” vogels voor de lens: wilde eend, meerkoet en waterhoen en ook nog enkele gele kwikstaartjes, waarvan er verscheidene in de buurt van de hut bedrijvig rondtrippelden, op jacht naar de kleine vliegjes, die overal op het slik zaten. Er waren ook jonge vogels onder de kwikstaartjes, waarschijnlijk waren het complete families, die op de trek waren.

Parnassia-weitje achter de Dijk

Af en toe hoorde ik geritsel boven me, maar kon niet ontdekken wat het voor een vogeltje was; tot er op zeker ogenblik en korte, zachte strophe weerklonk. Toen wist ik het: een fitis; even later zag ik het vogeltje met een rupsje in de snavel verdwijnen in de richting van het dichte struikgewas aan de voet van de Vlierenheuvel.

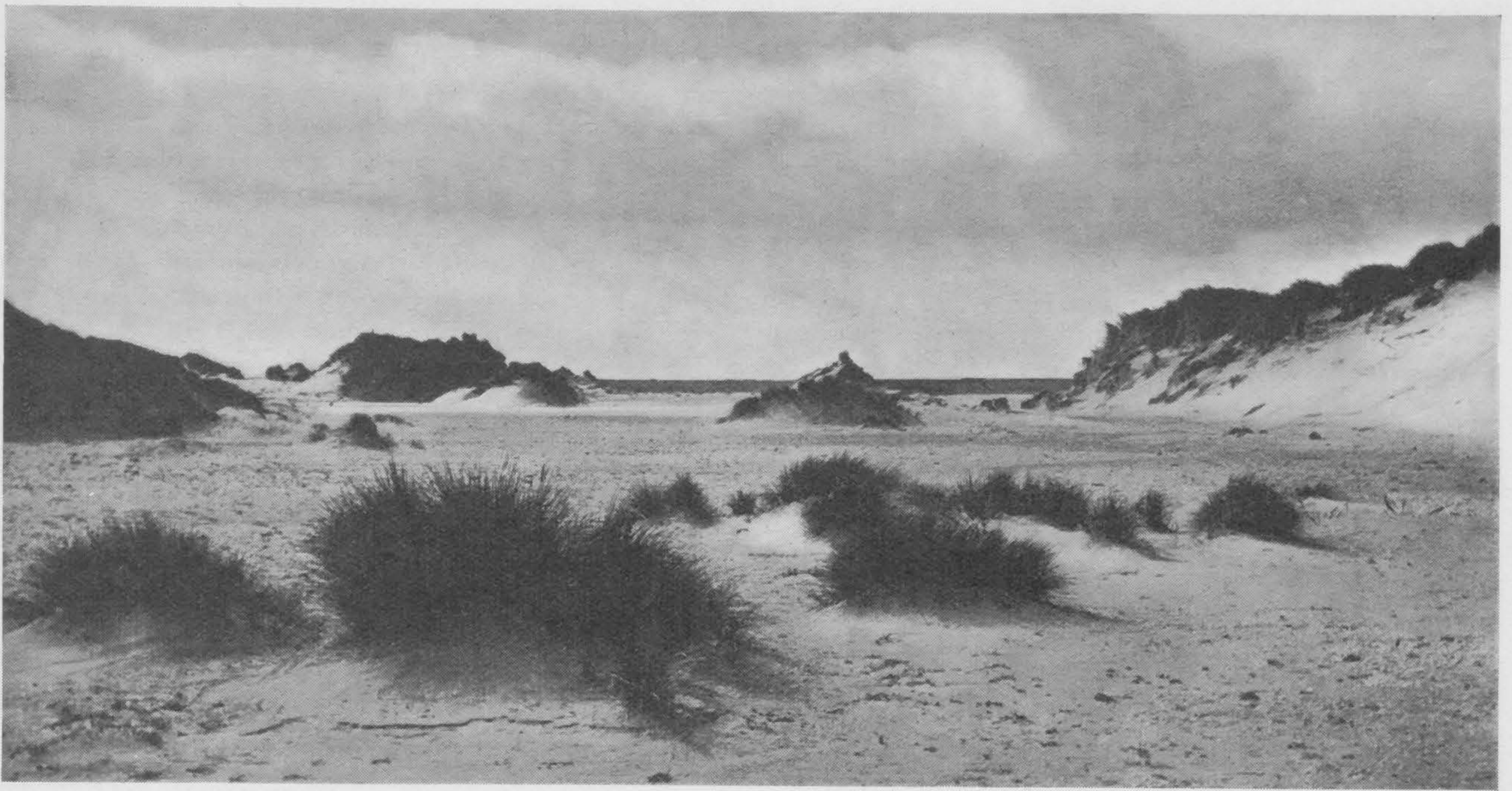
Die dag kreeg ik een kievit heel dicht voor de schuilhut; ondanks het geluid van de camera bleef de vogel rustig doorgaan met voedselzoeken in het heldere, ondiepe water, waarin prachtig zijn beeltenis weer spiegeld werd. Ja, dat was wel een van de meest vruchtbare ochtenden, die ik aan de Kievitenplas heb doorgebracht. Vrij kort daarna bleek de plas zo goed als geheel opgedroogd en de vogels verdwenen.

Aangename uren heb ik ook beleefd bij het opnemen van de zo verschillende landschappen en de voor sommige gedeelten zo karakteristieke flora. Wel ontbrak hierbij het element, dat de vogeljacht-met-de-camera zo uitermate spannend maakt: de verrassing, maar dat werd weer ruimschoots vergoed door de mogelijkheid het onderwerp rustig van alle zijden te kunnen benaderen en beschouwen. Wie niet fotografeert of filmt, kan zich misschien niet zo goed voorstellen hoe veel intenser men geniet van de vormen en kleuren van alle dingen, wanneer men deze liefhebberijen wél bedrijft.

Wie de wereld op het matglas of door de zoeker beschouwt, ziet alles meer begrensd. Hij kan storende of afleidende bijverschijnselen uitschakelen en bijvoorbeeld een landschap in duizend-en-één „schilderijtjes” ontleden. Ja, het waren wel zeer gelukkige uren, die ik doorbracht met te pogen de schoonheid van het landschap uit te beelden en ik betreurde altijd de slechts betrekkelijke mogelijkheid (voor een deel veroorzaakt door de grens van het technisch kunnen), om dit alles zo weer te geven als de zoeker het mij voortoverde.

Vroeg in het jaar zijn het de vlieren met hun nog maar nauwelijks ontloken blaadjes, die zo echt de sfeer van de lente suggereren; in de Junimaand, als de struiken overdekt zijn met een schat van roomwitte

In de stuifduinen, op de achtergrond het groene strand

bloemtuilen, zorgen ze voor een onuitwisbare indruk van de ontzaglijke weelde, die het kenmerk is van de zomer, in de herfst, als de takken doorbuigen onder een vracht van zwart-violette bessen, zijn ze niet minder belangrijk, want dan trekken ze geweldige massa's vogels aan, duizenden, ja, tienduizenden spreeuwen, die gulzig komen snoepen van de rijke bessenovervloed. Begrijpelijk, dat de vlieren een voorname plaats in de film innemen! Even begrijpelijk is het, dat niet alle planten, die karakteristiek zijn voor een bepaalde omgeving, opgenomen kunnen worden. Soms zijn ze te klein, soms is de bloeiwijze te nietig of te kleurloos om het in de film „te doen”. Ik denk bijvoorbeeld aan de flora van de schorren, aan al dat kleine goed als spiesbladmelde, klein schorrenkruid, zilte schijnspurrie, enz., enz., dat met elkaar, door het oog van de camera gezien, slechts een egaalkleurige massa vormt en zo heb ik van de schorren alleen de prachtig bloeiende lamsoren en de door zijn lichte tint naar voren springende zeealsem als representanten gekozen. En wat later ook de zeeasters, die in volle bloei zo'n prachtige omlijsting van de vele schilderachtige kreken vormden.

Van de planten, die zich door hun vormen of bloeiwijze bijzonder voor verfilming leenden, noem ik nog de zeekraal en het slijkgras van de slikken, het zilver-schoon van de weiden, de pijlkruidkers uit de omgeving van de Waterweg en dan, van de duinen: salomonszegel, heggerank, egelantier, heemst, kamperfoelie en vooral niet te vergeten de Parnassia, waarvan er massa's stonden in de kleine duinweitjes achter de Dijk. Aardige resultaten leverde ook een bezoek, laat in de zomer, aan het zuidwestelijke deel van De Beer, het gebied, dat op de kaart van het natuurmonu-

ment met de naam van Jonge Duintjes wordt aangeduid. Hier was een mooie gelegenheid om iets van de duinvorming in beeld te brengen. Daar, in het jongeduingebied, groeit en bloeit de zeeraket met haar aardige, zachtlila kruisbloesem en ook het loogkruid met z'n venijnig stekelpuntige blaadjes (als je daar een keer met je blote benen mee in aanraking bent geweest, ken je de plant voor je hele leven!) twee soorten, die in de zomer kleine duintjes vormen, maar omdat het eenjarige planten zijn, die in de herfst zowel boven als onder de grond afsterven, voor de duinvorming van geen betekenis zijn; de zee en de wind vagen deze kleine verhogingen in het winterhalfjaar weer weg. In hetzelfde gebied vinden we ook de zeepostelein, een overblijvende plant, die dus in staat is ook 's winters het zand met haar wortels vast te houden. De zeepostelein blijft maar laag bij de grond en ook al omdat de blaadjes zo rond en glad zijn, vangen deze planten maar weinig zand, zodat de duintjes, die hierdoor ontstaan, geen hoogte van betekenis krijgen.

De echte pionier van de duinvorming is het biestarwegras en nergens op De Beer kun je dat zo mooi te zien krijgen als juist daar in die verre zuidwestelijke uithoek. In de voorste linie, vooraan op het strand, vind je de duintjes in een nog zeer jong stadium: een klein zandhoopje met een biestarweplantje erop, een klein staartje van zand erachter; dat staartje wordt eveneens door de wortels van het plantje vastgehouden. Verder landinwaarts zie je ze al groter en groter, maar ze hebben alle nog hetzelfde model: steil oplopend aan de voorkant, een zandstaart aan de achterkant en bovenop een flinke „pruik” van biestarwegras. De wind stuift geregeld nieuwe voorraden

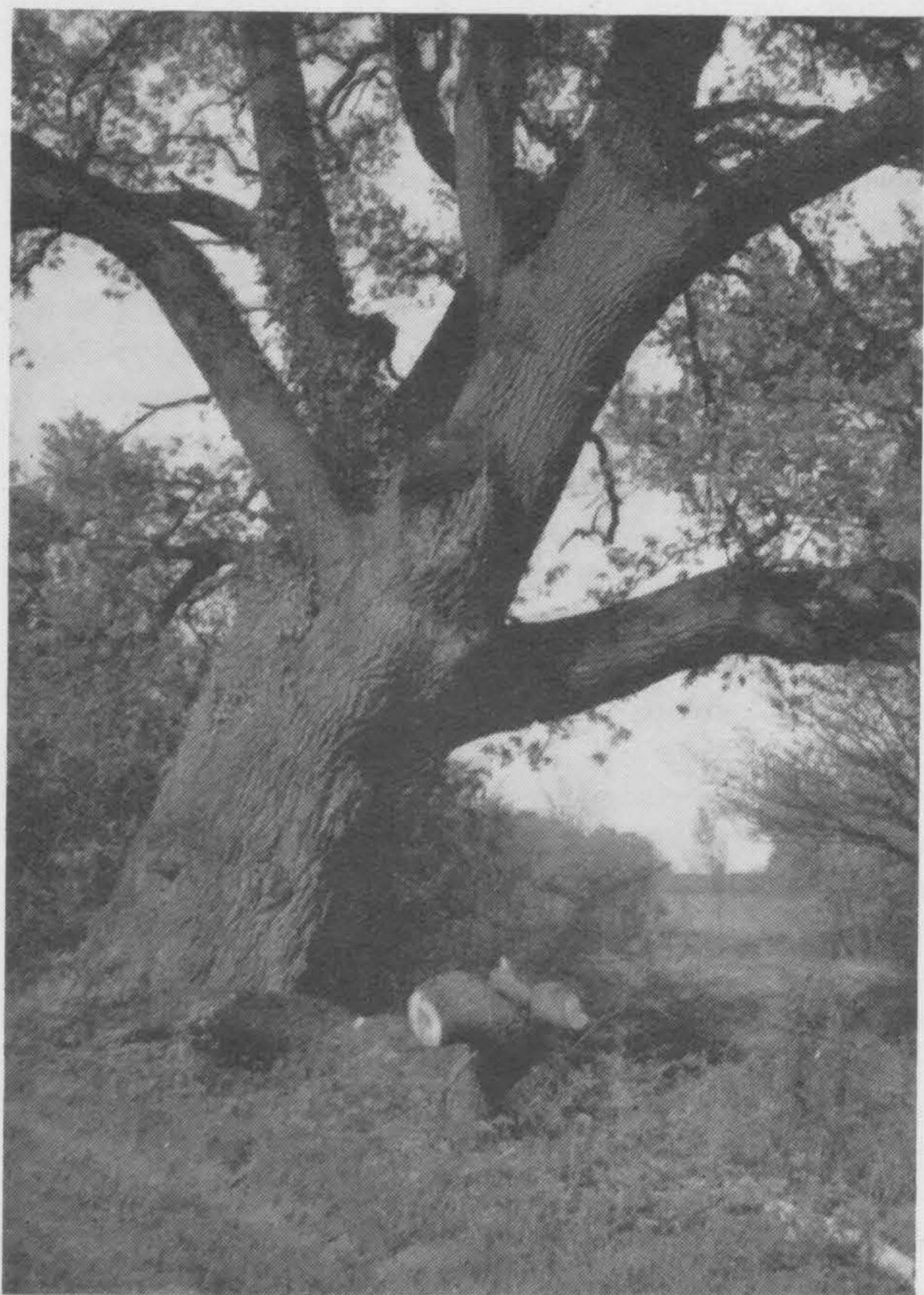
zand aan en de planten vangen met hun halmen een gedeelte daarvan op; de planten bedelven er als het ware zichzelf mee, maar groeien er steeds weer bovenuit. Zo worden de duintjes steeds hoger en breder en sluiten zich tenslotte aaneen. Je kunt er dan ook een prachtige wal van jonge duinen vinden, die op sommige plaatsen al zo hoog is, dat ook de zandhaver en de helm zich er hebben kunnen vestigen. Ook nog op ander gebied heeft deze omgeving de bezoeker, die zich de moeite van de verre wandeling getroost heeft, vaak iets bijzonders te bieden. Niet ver uit de kust ligt hier de Robbenplaat, genoemd naar de dieren, die zich daar veel vertonen. De dag, dat ik de Jonge Duintjes bezocht, waren er zeker wel een kleine honderd zeehonden, oude en jonge dooreen, die daar op de zandplaat voor de kust heerlijk lagen te zonnen. Met de kijker waren ze heel duidelijk te zien, maar voor de film lens waren ze jammer genoeg toch te ver weg. Er waren ook een massa vogels op de plaat te onderscheiden: honderden scholeksters, aalscholvers,

eenden en meeuwen en dan nog een aantal grotere, prachtig witte vogels. Dat konden natuurlijk niets anders dan lepelaars zijn! Ik had ze al enkele malen aan de Zuidkant gezien, waar ze, zoals alle jaren in Augustus en September, meestal verbleven op de uitgestrekte slikken langs de Brielse Maas. Ze waren daar heel moeilijk te benaderen. Eén keer, toen een troep van ongeveer veertig vogels, door de opkomende vloed verjaagd, neergestreken was aan het einde van de schelpenstrook, die bekend is als de Klutenbank, waagde ik een poging om de vogels te besluipen. Ik was al flink opgeschoten, toen een paar scholeksters me ontdekten en alarm sloegen. De lepelaars, door het lawaaierig gefluit van de bonte Pieten attent geworden, bespeurden nu ook het naderend gevaar en vlogen op; met kalme wiekslag trokken de grote, prachtig witte vogels naar de schorren verderop langs de rivier en ik had het nakijken. Nee, dat was niet de manier om ze op de film te krijgen!

(Wordt vervolgd)

Naar Breklenkamp (III), door W. H. Dingeldein

Met foto's van de schrijver

Ja, er kwam redding voor het Huis te Breklenkamp. Vijftien jaar lang had de Enschedese industrieel Arnold Helmich van Heek, groot vriend van de natuur en van de oudheid, vergeefse pogingen in 't werk gesteld, om het huis van de eigenares in handen te krijgen. De aanhouder wint en zo mochten hij en zijn echtgenote in de zomer van 1941 het genoegen smaken, het huis met $3\frac{1}{2}$ hectare omliggende grond te kopen. Het was hun niet te doen geweest in het bezit te komen van een interessante bouwval, hoe schilderachtig die ook mocht zijn, maar van den beginne af had het bij hen vastgestaan, dit gebouw uit zijn vervallen staat op te heffen en er weer iets goeds van te maken. Direct na aankoop werd contact gezocht met een goede timmerman te Denekamp, wiens eerste taak het was, het dak waterdicht te maken. Tegelijk hiermede werd het plein binnen de gracht gezuiverd van de Doornroosje-achtige wildernis van struik en boom en dorens, en werd de dichtgeveende gracht uitgemodderd. Daarbij kwam heel wat voor de dag: vele stenen van de afgebrokkelde borstwering, brokken steenhouwerswerk en een massa gebroken glas, porselein en aardewerk: baardmannetjes, kannen en kruiken, muurtegels, borden, schalen en kopjes, en, niet te vergeten, vele fragmenten van dikbuikige wijnflessen. Het oudste goed, o.a. Delfts blauw, dateerde uit het begin

De dikste eik van Breklenkamp